

UNA EXPERIÈNCIA PERSONAL: ESTUDIAR PSICOLOGIA A LA FACULTAT DE FLORÈNCIA

Alba Cunill Gartmann

Estudiant de 5è de psicologia
Facultat d'Educació i Psicologia
Universitat de Girona

Resum

En el següent article s'explica una experiència d'Erasmus a la facultat de psicologia de Florència, Itàlia, durant els mesos de febrer a juliol del 2007. L'estudiant va cursar a Itàlia el segon trimestre de quart de psicologia. L'objectiu de l'article és el de transmetre l'experiència i allò que l'estudiant va aprendre de la Facultat amb la seva estada allà. Després d'una breu introducció de caire més personal s'explica l'organització general de la llicenciatura de psicologia a Florència i la metodologia docent. Acaba l'article amb una valoració personal de l'Erasmus.

Resumen

En el siguiente artículo se explica una experiencia de Erasmus en la facultad de psicología de Florencia, Italia, durante los meses de febrero a julio de 2007. La estudiante cursó en Italia el segundo trimestre de cuarto de psicología. El objetivo del artículo es transmitir la experiencia y todo aquello que la estudiante ha aprendido de la facultad durante su estancia allí. Después de una breve introducción más personal se explica la organización general de la licenciatura de psicología en Florencia y la metodología docente. Acaba el artículo con una valoración personal del Erasmus.

Abstract

The present paper describes an Erasmus experience at the School of Psychology in Florence, Italy, from February to July 2007. The student attended second-semester fourth-year courses in Italy. The aim of the article is to spread the student's experience at the Italian university and what she learnt from the School of Psychology through her stay. The paper is organized as follows. A brief introduction with a few personal details precedes the section dealing with the general organization and teaching methodology of the Bachelor's degree in Psychology in Florence. The paper concludes with a personal evaluation of the Erasmus experience as a whole.

L'arribada

Vaig arribar a Itàlia la setmana que va caure el govern de Prodi, a finals de febrer. En aquell moment no tenia ni mínimes nocions d'italià i no vaig acabar d'entendre què havia passat exactament. El govern es va restablir, però el caos al país va seguir i segueix present, i és que Itàlia funciona i tira endavant sobre uns eixos equilibradament desordenats.

Però, després de tot, Itàlia és un país divertit on hi impera la paraula com a mitjà per aconseguir els objectius desitjats: des dels més íntims i personals fins a les coaccions dels més grans mandataris.

Encara que això que dic no deixin de ser tòpics, després de fer l'Erasmus en aquest país puc dir que s'ajusten força a la realitat nacional, tot i que penso que no s'ha de perdre de vista el fet que sempre hi ha matisos i excepcions i diferències regionals.

Vaig arribar a Florència i l'únic que tenia clares eren dues adreces: una era la de l'Oficina de Relacions Exteriors (ORE) i l'altra la de la Facultat de psicologia. Amb aquestes

dades i un mapa de la ciutat vaig aconseguir arribar a la facultat, on em van signar el conveni d'estudis i després vaig anar a l'altra oficina a matricular-me.

Sense saber massa bé com, i una mica per casualitat, a poc a poc vaig anar descobrint on eren les classes, vaig trobar pis, vaig deixar de perdre'm pels carrers de Florència i vaig començar a omplir l'agenda de telèfon de nous números.

Per l'italià no vaig tenir cap problema: essent Erasmus pots assistir a un curs gratuït que em va servir per posar les bases de gramàtica necessàries i a nivell d'expressió i comprensió vaig aprendre molt a la universitat i passant moltes hores amb gent del país.

Fora de les parets de la Facultat, una setmana després d'arribar, ja tenia la vida més o menys organitzada: entrava i sortia de casa meua, un pis en un carreró darrera del Duomo (vivia amb un italià i una italiana i compartia habitació amb una lituana) i pas a pas, emoció rere emoció, es formava el dia a dia d'aquella nova experiència.

Dins de les parets de la facultat les coses van anar diferent: ningú em va explicar com funcionava res i amb compte gotes i traient una mica d'informació d'aquí i d'allà vaig anar descobrint com funcionava.

La llicenciatura de psicologia està organitzada de la següent manera: es cursen tres anys de psicologia, de nivell general, i després de la superació de 180 crèdits s'obté un primer títol que n'anomena "laurea triennale". Els alumnes que han obtingut aquest títol poden seguir estudiant i apuntar-se a una especialització (la "laurea specialistica": LS), de dos anys més, que consta d'un total de 120 crèdits. A continuació ho descriu més detalladament.

L'organització dels estudis

La "laurea triennale": consta de 180 CFU (CFU significa Crèdits Formatius Universitaris i 1CFU equival a 25 hores). Està previst que es cursi amb tres anys (encara que la majoria d'alumnes ho fa amb més temps) i és una formació general de psicologia. Els estudiants han de triar, des de que es matriculen el primer any, una de les següents quatre branques: ciència i tècnica de psicologia clínica i de comunitat / ciència i tècnica de psicologia del desenvolupament i de l'educació / ciència i tècnica de psicologia del treball i de les organitzacions/ ciència i tècnica de psicologia general i experimental.

Algunes assignatures són comunes de totes les branques i altres són específiques de cada via. Afegeixo les taules següents on es pot observar l'organització de les assignatures.

Taula 1. Organització de les assignatures.

"Triennale": CLÍNICA I DE COMUNITAT	CFU	CFU / any	"Triennale": DESENVOLUPAMENT I EDUCACIÓ	CFU	CFU / any
Psicologia general	9	1r	Psicologia general	9	1r
Psicomètria	9	1r	Psicomètria	9	1r
Psicologia del desenvolupament	9	1r	Psicologia del desenvolupament	9	1r
Psicologia social	9	1r	Psicologia social	9	1r
Biologia general	9	1r	Biologia general	6	1r
Genètica mèdica	6	1r	Antropologia cultural	9	1r
Història de la comunicació de masses	3	1r	Pedagogia social	3	1r
Coneixement informàtic	6	Total CFU: 60	Coneixement informàtic	3	Total CFU: 57
Psicobiologia del desenvolupament	9	2n	Psicobiologia del desenvolupament	9	2n
Tècniques de recerca psicològica i d'anàlisi de dades.	9	2n	Mètodes i tècniques d'avaluació del desenvolupament	9	2n
Psicologia de les actituds i de les opinions.	9	2n	Psicologia del desenvolupament del llenguatge i de la comunicació	6	2n
Psicologia dinàmica	9	2n	Psicologia del handicap i de la rehabilitació	6	2n
Psicopatologia del desenvolupament	9	2n	Psicologia de les actituds	6	2n
Estadística	6	2n	Psicologia de l'orientació escolar i professional	6	2n
Medicina preventiva i social	3	2n	Psicologia dinàmica	6	2n
Exercitació sobre comunicació interpersonal	2	2n	Bases biològiques de comportament	3	2n
Llengua anglesa a nivell intermedi i lèxic específic	4	Total CFU: 60	Neuropsiquiatria infantil	9	2n
			Estadística	3	Total CFU: 63

Psicologia clínica	9	3r	Psicologia del desenvolupament cognitiu	9	3r
Psicologia del handicap i de la rehabilitació	9	3r	Psicologia dels processos educatius	9	3r
Neuropsiquiatria infantil	6	3r	Psicologia clínica	6	3r
Pediatria preventiva i social	6	3r	Sociologia de la família	3	3r
Estadística social	6	3r	Activitat de context	7	3r
Tècniques per a la recollida de dades, counselling i promoció de la salut	10	3r	Aplicacions informàtiques	4	3r
Lliure elecció	9	3r	Llengua anglesa: superació de la prova pel test a nivell intermedi (B1)	4	3r
Prova final	5	Total CFU: 60	Llengua anglesa a nivell intermedi (B1) i llenguatge específic d'àrea.	4	3r
			Lliure elecció	9	3r
			Prova final	5	Total CFU: 60
Total "triennale": 180 CFU					
"Triennale": DEL TREBALL I LES ORGANITZACIONS	CFU	CFU / any	"Triennale": GENERAL I EXPERIMENTAL	CFU	CFU / any
Psicologia general	9	1r	Psicologia general	9	1r
Psicomètria	9	1r	Psicomètria	9	1r
Psicologia del desenvolupament	9	1r	Biologia general	9	1r
Psicologia social	9	1r	Fonaments anatomofisiològics dels processos psíquics	9	1r
Biologia general	9	1r	Psicologia del desenvolupament	9	1r
Filosofia del llenguatge i de la comunicació	3	1r	Psicologia social	9	1r
Sociologia de la comunicació	6	1r	Estadística	6	Total CFU: 60
Coneixement informàtic	6	Total CFU:60	Història de la psicologia	3	2n
Tècniques de recerca de psicologia i anàlisi de dades	6	2n	Psicologia cognitiva	6	2n
Psicologia dels grups i de la comunitat	9	2n	Tècniques de recerca i anàlisi de dades	9	2n
Psicologia ambiental	6	2n	Psicologia de l'atenció	6	2n
Psicologia del treball i aplicada	9	2n	Principis de percepció	6	2n
Psicologia de les organitzacions	9	2n	Intel·ligència artificial	3	2n
Estadística	3	2n	Principis de psicologia de la memòria	3	2n
Sociologia del treball i de les organitzacions	3	2n	Psicologia fisiològica	9	2n
Lliure elecció	9	2n	Psicologia dinàmica	6	2n
Exercitació de tècniques i instruments d'investigació psicosocial	6	2n	Genètica	6	2n
Llengua anglesa a nivell intermedi i lèxic específic.	4	Total CFU:64	Coneixement informàtic	3	Total CFU: 60
Teoria i tècniques dels tests	6	3r	Principis d'hipnosi	6	3r
Psicologia de les actituds i de la comunicació persuasiva	9	3r	Psicobiologia del desenvolupament	6	3r
Psicologia de la formació	9	3r	Teoria i tècniques dels tests	9	3r
Psicologia de l'orientació professional	6	3r	Informàtica	6	3r
Psicologia per a la gestió dels recursos humans	3	3r	Antropologia cultural	3	3r
Psicologia clínica	6	3r	Sociologia general	3	3r
Medicina social	6	3r	Pràctiques i internaments	9	3r
Simulació de l'activitat psicològica en contextos socials i organitzatius	6	3r	Llengua angles	4	3r
Prova final	5	Total CFU:56	Lliure elecció	9	3r
			Prova final	5	Total CFU: 60
Total "triennale" 180 CFU					

Un cop superades totes les matèries, per obtenir aquesta primera titulació de psicologia general, els estudiants han de fer una prova final que consisteix en la redacció d'un treball sobre un tema, escollit per ells mateixos, relacionat amb la branca que han agafat. Fan una petita investigació sobre un tema o una revisió bibliogràfica i un cop finalitzada la presenten davant un tribunal format pel tutor i altres professors de la universitat. L'alumne defensa el treball i després de les preguntes que els professors creguin oportunes se li assigna una nota.

La "laurea specialistica": un cop superada la "laurea triennale" els alumnes poden optar a cursar l'especialització. Està prevista per ser cursada en dos anys i consta de 120 CFU totals. Hi ha quatre branques d'especialització que vindrien a ser la continuació de les vies de la "triennale": especialització en psicologia clínica i de la salut / especialització en psicologia del desenvolupament i l'educació / especialització en psicologia social i de les organitzacions / especialització en psicologia experimental.

Una vegada superades les matèries els alumnes han de realitzar de nou la prova final consistent en la redacció d'una investigació que serà defensada davant d'un tribunal i avaluada per aquest.

Quan arriben aquí, teòricament després de cinc anys (encara que, com he dit abans, la majoria d'alumnes solen invertir-hi més temps), encara els queda fer les pràctiques durant un any en un centre i després d'aquest pràcticum obtenen la titulació de llicenciats en psicologia. Per poder entrar al món laboral a Itàlia els alumnes han de realitzar i superar el que anomenen "l'examen d'estat": un examen que els acredita com a psicòlegs aptes per treballar.

La metodologia docent

Els mètodes docents són força semblants als de la facultat de psicologia de la Universitat de Girona: la majoria dels professors fan classes magistrals i alguns busquen més la participació dels alumnes i fan classes més dinàmiques i de debat a partir de diferents lectures o propostes d'arguments. La diferència més gran és que no inclouen part pràctica a les matèries: consideren que a la prova final ja s'apliquen els coneixements teòrics i es posen en pràctica.

L'assistència a classe a la facultat de psicologia de la universitat de Florència és obligatòria en els cursos d'especialització. Aquells alumnes que tenen més del 20% d'absències injustificades no tenen dret a examen.

Pel que fa a l'**avaluació** es fan tres sessions d'exàmens: una hivernal, una estiuenca i una a la tardor. Cada sessió inclou tres convocatòries (per exemple, la sessió d'estiu per a una matèria inclou un examen el 5 de juny, un altre el 17 de juny i l'altre el 3 de juliol). Els alumnes s'inscriuen a la convocatòria que volen a través d'Internet.

Les qualificacions al sistema universitari italià van de l'1 al 30 i s'aprova a partir d'un 18.

Els exàmens solen ser orals. Alguns professors fan primer un examen tipus test i després, amb aquells alumnes que han aprovat, realitzen un examen oral. Els professors que opten per fer tant sols un examen escrit, convoquen posteriorment tots els alumnes i fan la "verbalització": un per un comenten amb el professor de l'assignatura l'examen i discuteixen la nota obtinguda. Els alumnes la poden acceptar o rebutjar si els sembla injusta o la volen millorar.

El temari que entra a examen no és tan sols dels continguts de les classes. Per a cada assignatura cal llegir dos o tres llibres i algun article, a l'examen et fan una pregunta de cada una de les lectures.

Les classes solen ser d'entre 50 i 100 alumnes en funció de la matèria i del curs. Seria impossible realitzar en una convocatòria exàmens orals a cent persones, però com que hi ha diferents convocatòries del mateix examen, el nombre d'alumnes que s'acumulen pot arribar a ser d'una trentena de persones. Això pot suposar per un professor unes quatre o cinc hores d'examen.

El docent titular de l'assignatura és qui fa les preguntes d'examen i parla amb l'estudiant i sol tenir una o dues assistents (que solen ser estudiants de doctorat) que prenen nota de les preguntes que el professor fa a cada alumne/a i de la nota que obté. La realització d'aquests exàmens requereix un esforç intensiu per part del professor que ha d'estar atent a les paraules dels seus alumnes durant unes quantes hores seguides. Fer exàmens orals també demana una preparació prèvia de possibles preguntes i un criteri preestablert de quines

respostes es valoraran com a correctes i vàlides, quins continguts s'espera que els estudiants dominin i quins continguts seran imprescindibles per aprovar. Per exemple, en el cas de l'examen de psicologia de la salut els estudiants que esperàvem per examinar-nos vam poder escoltar com d'altres ho feien i vaig poder observar el següent: el professor preguntava sobre algun model de salut, per exemple. Si l'estudiant sabia descriure bé el model i sabia posar un exemple ja podia aprovar. Si a més a més sabia descriure els punts forts i febles del model augmentava la nota i si sabia proposar algun altre model dels estudiats que pogués suplir les mancances de l'anterior obtenia una nota major. Però també es podien observar criteris no tant especificats com el fet de què l'estudiant afegís informació rellevant relacionada amb la pregunta (informació relacionada amb teoria d'examen), el domini de l'estudiant a l'hora de verbalitzar la resposta, si la construïa estructurada i ordenadament, o bé si se n'anava per les branques per evitar tocar la teoria, etc. Tot això eren punts que es notava com el professor tenia en compte a l'hora de valorar-lo. Al final de la prova el docent utilitzava algunes preguntes d'opinió personal on deixava que l'estudiant s'expressés lliurement.

Les diferències que hi ha a nivell d'estructura i de funcionament entre la facultat de psicologia de Florència i la facultat de psicologia de Girona comporten certes implicacions pels alumnes. En primer lloc la flexibilitat de les dates d'examen dóna als alumnes un marge més gran per a la seva organització personal. En segon lloc, el fet de què el temari d'examen sigui la informació que es troba en els manuals suposa l'adquisició de certes habilitats i competències interessants pels alumnes: s'acostumen a llegir manuals de psicologia, aprenen a destriar la informació rellevant de la que no ho és i aprenen i memoritzen, d'entre tota la informació disponible, la que és important pels seus coneixements. Per últim, crec que els exàmens orals demanen l'esforç per part de l'alumne d'integrar i organitzar tota la informació que ell coneix, alhora que se li demana la competència d'exposar-la en públic. Crec que aquesta demanda dóna habilitats interessants d'organització mental, integració i comunicació de la informació apresada a més de la utilització d'un vocabulari apropiat i ric sobre les diferents temàtiques. Aquestes demandes en els exàmens suposen una preparació laboriosa, segurament és per aquest motiu que els alumnes realitzen pocs exàmens cada any però, en general i pel què he pogut observar, quan es presenten a un examen el porten molt ben preparat.

Com tots els sistemes, l'italià i en concret el de la facultat de psicologia d'aquesta ciutat, també té els seus punts negatius. A nivell de funcionament crec que la part negativa és, per exemple, les llargues cues que es formen en els exàmens orals: cada alumna ha d'esperar el seu torn i això pot suposar una espera de tres hores i a vegades més, o fins i tot que li posposin l'examen per falta de temps, després d'haver-se esperat tota una tarda (sembla impossible però això passa!). A nivell d'estructura i organització de la llicenciatura crec que acaba essent massa llarg: els alumnes solen trigar entre set i deu anys des de que comencen a estudiar psicologia fins que surten amb l'examen d'estat aprovat i a punt per incorporar-se al món laboral.

Valoració personal

Després d'haver entès les normes i l'organització de la facultat i haver assistit a les classes, vaig fer els exàmens: vaig fer tres assignatures i em van avaluar per mitjà de tres exàmens orals i dos escrits. Abans de fer-ho sembla molt difícil però amb una mica d'esforç i dedicació s'acaba superant i és una prova que t'ajuda a aprendre.

Però el què s'aprèn anant d'Erasmus va molt més enllà dels coneixements que pots adquirir a dins de la universitat. És, per sobre de tot, una experiència personal que t'enriqueix molt i t'ensenya moltes coses sobre tu mateix. Coneixes un país nou i aprens una altra llengua, t'adaptes a situacions noves tot sol i fas moltes coses que mai abans hauries pensat que series capaç de fer.

El dia que agafes l'avió per marxar sents una contradicció molt gran dins teu: estàs entre la il·lusió d'allò viscut i la pena de deixar-ho. T'emportes amb tu l'experiència però deixes a molta gent que has trobat pel camí i que l'han omplert de colors i vivències i en molt poc temps s'han convertit en persones importants i especials. Per a mi han estat totes aquestes persones que m'he trobat les que han fet de l'Erasmus una experiència humana, irreplicable i encantadora.

Li recomano a tothom!